

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 64

Fylke: *Troms.*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Skjervøy*Emne: *Død og Begravelse*

Bygdelag:

Oppskr. av: *Henri Petersen*

Gard:

(adresse): *Skjervøy*

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Ja, alle det som prakt var om.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. *Ikke no bestemt.*
- 2.
3. *Nei.*
4. *Fjærfolkene, lapperne, nå samerfolkene pleidde si om sig selv, at de visste, at når høsten, vinteren før året er omme - da ville det kunde noe. Ingen kunders dette.*
5. *Nei!*
6. *Nei, ukjent.*
7. *Ukjent.*
8. *- - -*
9. *også ukjent.*
10. *Ja, men sjelden.*
11. *Presten kom, hilste, talte med om syke, salmevers sanget, spørsmål og svar, ritualer lest, utdeling på vanlig måte, brød og vin, sang.*
12. *Åja, det kunde vel forekomme.*
13. *Ja, f. eks. stort gravøl*
14. *Uttrykket var å dø, sjelden sonna, slokna.*
15. *Det var skikk å merke seg, at prestene stanset, kjerte, slokt - fjærm - hvis ikke den syke tok til å nyse - så død!*
16. *Kjennes bare til brøndeude fjer faran nesen, og at det faran kom nyking og liv.*
17. *Hvis ikke dyrene var lukket i Løsbøyeblakk, så ble de til - lukket av en vaksen.*

18. Ja, salmebok eller nytestamente, vet ikke om alle gjorde det.
19. Det forekom nok, men slett ikke overalt, og det ikke var slekting.
20. Var den både særlig for slekter høytstående kunde en av samme rang bare brude. - Annet brud tjennes ikke!
21. Ukjent.
22. Renge hvitt før vinduet, åpnet vinduet hvis ikke støm. Kjenner ikke til mer.
23. Det avhang (vel ennå avhenger) av plass, romforholdet i huset og om temperaturen i årstiden og om graven ble brint ferdig, en dag (trinquele grunn), tre-tre dager og mer, at den døde ble brakt til et uthus.
24. Ja, bord, brett, lenke.
25. Ja, det og, også på bjørkeris.
26. Liket lå på det som hadde best, det høveligste det huset hadde over.
27. Ja å ikke. Den måtte selvsagt berømmes ute, spørsmålet om stilleheft. Kanne jo og graves i hull mellom steners.
28. Ni klærne ble da oftest benyttet påførende, gilt best eller og godt. Annen sak om den døde av smittsom sykdom, de gjaldt det jo å benyt.
29. Omt. som 26te.
30. Så snart liket skal kom, neste dag eller om inntil fem ^{luge}
31. Rusefolket, ofte ved litt hjelp fra nabogård, ikke nettopp unge.
32. Ejerne i en tanke bort.
33. Ja.
34. Ja, oftest.
35. Ja, neppe fastregel.
36. Ja!
37. Ukjent!

38. Ukjent.
39. Likkeler.
40. Likkelsen, vel som alm. sangfæken.
41. Har ikke hørt om det.
42. Har ikke hørt det.
43. Ja, enkelte, brudegomsstjarten, brudekjolen.
44. Nei, - få bli lagt ned i sine mykeler, hvis dødsulyk-
ken inntreffer med disse på.
45. Vel begge dele, ja, nei.
46. Neppa, ingen regel.
47. Det forekom nokk.
48. Det forekom nokk, men ingen fast skikk.
49. Ja, ingen skikk.
50. Ja, forekom.
51. I det kj. ish.
52. Ferdige, lin og papir, helst det.
53. Nei og ja.
54. Nei, ukjent. Folk har da vane til å vaske hundene
godt etter!
55. Ja, nettopp - smittle.
56. Ukjent.
57. Vet ikke.
58. De som lå lunge dykt - ville dø, men fikk ikke, brukte be-
om å få se kisten, synet skulle påskynde døden.
Ferdig samme ukjent.
59. Vel i den spikerløse tid.
60. Ja, tre på hver side.
61. Den brekker kjendige på landet, "fabrikantkii"
byen.
62. Gort til over 1000 tallet, men etter hvert hvit,
enkeltvis nu brun.
63. Praloværskiftet.
64. Vet ikke noe om spørsmålene. Ukjent.
65. Døvelspør, å ja et stykke av sangteppe.
66. Vel helst med tjær. Rodepute fann.
67. Ja, ferdig fra byen, hvit.
68. Vet ikke at slikt har forekommet her.
Salmebok svart på under sp. 18.

69. Det ikke.
70. - . - .
71. Nei, her er ikke linfrø.
72. Har ikke hørt om dette.
73. Nei, ukjent.
74. Ja, det har vært gjort og lever ennå,
å synge den døde ut, besøkke ved prestens.
75. Der smakk med hakking ^{sett ikke dans} te, hakkingen ved begravelse.
76. Vinterstid og god plass inne, sommer i utens.
77. Pynten liten, skjulte vinduer, ikke så nøye med møbler.
78. Pynten liten, kisten overbredd.
79. Det ble visst ikke brukt. Ukjent.
80. Ja, Bartsfaller.
81. Hvis saggene var fete, ble det ikke strødd noe.
82. Ja, vischnokk.
83. Løkket lagt på.
84. Hvit vel.
85. Ja, det såes så får av de gamle.
86. Hvis noen kom var det selvfølgelig voksne.
87. Nei.
88. Bartsfaller.
89. Ja, feid over den døde.
90. Kjenner ikke til.
91. Ja, såvidt, ikke allminnelikt.
92. Ikke holde farlystelser.
93. Ikke egentlig som skikk, bare av enkelte,
av de voksne helstparrende i borte, de "fornemme"
(men) glass og kjole, men ydrest få.
94. Hadde bruen sådan feafar, men ingen tar til
å kaste på seg ny drakt far anledningen nå.
95. Nei, det forekommer ikke.
96. Nei, nei!
97. Nei, det har forekommet at de rørgunde ble trøstet.
98. Den dag i veien, helst ikke sønseg.

Emne nr. 64.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

99. Begravelse - jordfæstelse.
100. Ja, 2 på kunnet.
101. Ja og nei.
102. Ikke noe over, - som skrevet på sangen.
103. Nei.
104. Bortfaller.
105. - " -
106. - " -
107. - " -
108. - " -
109. Ukjent.
110. Desverre, ikke skikk her!
111. Bortfaller.
112. Nei.
113. Nei, ikke annet enn langsommere enn vanlig.
114. Nei, (besist får.)
115. Ukjent.
116. Navet, lareren sang eller annen, sjelden gang kort ball.
117. Her var det ikke stor beaktning ved utryggingen. (besist får.)
118. Nærmest, bortfaller.
119. Var der menn i sarghuset, tok de i så langt de rakk, så naboen eller ellers gode folk.
120. Ingen regel heri, men det kunde, de nærmest fri.
121. Nå - likeså.
122. Folenden først.
123. Vites ikke.
124. Nei - aldeles ukjent.
125. Ja, det ble det, der det var sådant å få.
126. Ja, men vites ikke far å få sjukt.
127. Bortfaller.
128. Ja til jordefrø fulgte kvinner med.
129. Alle gikk da hjem etter enkle handling.
130. Det er lang tid siden.

131. Ja, det synes å være så,
 132. Var veien pyntet-nei, uten barskog!
 133. Barfaller. nei!
 134. Ajai, det er heltare betryggelse,
 135. men nesten bare fra naboen av sorgehuset.
 135. Rusfallet (i sorgehuset).
 136. Ikke for. Nå blir det mer og mer skikk.
 137. Ja, om 2-3 timer etter.
 138. Nai. Ja, fra noget tidlig på formiddagen.
 139. Nai. Stille!
 140. Nai. Ingen vinking.
 141. Nai!
 142. Vites ikke.
 143. Nai.
 144. Kjenner ikke til dette, neppe ^{måtte de få vite} ~~trøleg~~. Barenne
 145. Innet, kirken stod på vognbanen.
 146. Neppe - bestene er uten svark, kunne blakke. Tok
 vissnokk den svark helst.
 147. Nai -
 148. Ja, langsomt.
 149. Farkere, iser i kulde med sterk blakke!
 150. En mann fra sorgehuset om der var ^{undomme} ~~sees~~ en med bedre
 151. Ja, far her på landet er ikke ekte likvogn.
 152. Nai!
 153. Da måtte (gjernne ville) b kares bare likkisten, hvile,
 sette ned og skifte hand.
 154. Nai, skjønner ikke slikt sp. - Det slott ikke av
 om der har vært slikt prausking! ^{kisten!} ~~Fraen lys på~~
 155. Kunne vel være sp. seg mellom om salighet, men
 det kan og vil ikke jeg forsøke å definere!
 156. Fra sorgehuset om der var vs hjelp av fjernde hender.
 157. Nai. De to små banker, kisten stod på under handlingen
 ble satt i en krik i vårbanket.
 158. Kirken.
 159. De samme som bar kisten ut av sorgehuset, helst disse.
 160. Kisten ble opstet passet på utenfor kirgards murene.
 161. Drøst i kirken.
 162. Nai! Nai! 163. Når ble løftet av vognen,
 bares den inn i kirken og staktes tok handlingen til
 og etter drødmusikk, kalmering, prestene ble sang, bares ^{kisten til gravens}.

x orgelmusikk

163. Det ble bragt på farris>ark.
Det er å tilføye, at jordfestelsen foregår utenfor kirken, for kirkegården er fylt! Etter handlingen i kirken, helst inne når døret er stengt, - men så til kirkegården berørt foran.
164. Nei, slett ikke der det er 1 km. veg til gravene, og sjelden ikke gammel skikk her, der hvor gravene er utenfor kirken.
165. Nei, nei!
166. Nei, men før og etter handlingen i kirken og under ferden til gravene.
167. Å sikkert over 100 år.
168. Gravene!
169. Kåte være påsarunde, selv eller lise hjelp.
170. Ja, om det var, eller lise hjelp.
171. Kjerner i kke til slett
172. I den døde hviler i Kristus jord, hvilens fred.
173. Ja det er klart, hvis ikke jordfestingen ble brakt.
174. Nei, utvilsomt intet.
175. Nei, ikke her på landet.
176. Nei neppe. Fra første ble hans grav utenfor kirkegårds muren siden halvt utenfor, halvt innenfor.
177. Vet ikke.
178. Ukjent.
179. Halvt utenfor, halvt innenfor - får!
180. Vel på kirkegården.
181. Har ikke hørt noe om det.
182. Gravøl er bartfall. Det er kaffe, sjokolade, melk, kaker, lefser, smørbrød etc med pålegg av gomme (prim?) andre oster.
183. Ikke så nøye med det, klarke ikke de gamle, så ble ung sønn, datter, de kommer wyter av mat og drikke, prester, bakker og går så er nye kommet og de går til bardo. Varmeretter brukes ikke. Folk følger til gravene, etter jordfestelsen bedes de til traktering til kafeen, hotellet - for langt til sorgehuset og sykehus.

Somme nr. 64.

184. Nei, onbrunt det samme
185. Nei. Gjikk, går i sine hverdags
klær.
186. Nei. Nille! Etter liten prat, sp.
og svar, begge veie, så framfære
erendet og når erendet var utført,
at jø!!
187. Nei, ingen formuler!
188. Ingen lov herom. 189. Ingen skikk. 190. Lem dag. 191. Et og to.
192. Ikke forstøtt. 193. Nei. Der taltes jo om kransegraut, helst
sjomegraut, men enkelte som nå a var. 194. Nei. 195. Nei. 196. Nei
196. Ja en eller to var det gift for. Det er ikke skikk å gi til barn formål. 197. Bortfelle.
198. Nei. 199. Nei. 200. Nei, ikke tales det om bødene, ikke eksisterer.
201. Her har ikke vært flere dagers gravis - ukjent.
202. Ukjent - -
203. Det er aldri hørt om slikt.
204. Kranse-sending på denne måte er ikke gammel
resten bortfaller.
205. ~~Skulles ikke anvendes~~ ja, å sende kranse
så dallminnelighet for de år biden.
206. Somme heime, og så hos en som forekaffet fra byen.
207. Ja, somme, uten påskrift o: sjelden påskrift.
208. Hja, og mange pens over på tjenkasket gras.
209. Til de er vesonet, tas bort og nedgrøvet.
210. Besvart fra Ikke alkohol:
Kaffe, sjokolade, smørbrød, gode ofte fine kaker
m. m.
211. Besvart fra, under forholdene her er folk nødt
til restauranger, hoteller - spisesteder.
212. For om lag 50-60 år siden.